

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

LAUSUNTO KOSKIEN HALLITUKSEN ESITYSTÄ LAIKSI ARVO-OSUUSJÄRJESTELMÄSTÄ JA SELVITYSTOIMINNASTA JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Valtiovarainministeriö on pyytänyt 21.10.2015 Keskuskauppakamarilta lausuntoa koskien hallituksen esitystä laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (jäljempänä "esitys").

Keskuskauppakamari on antanut edelliset lausuntonsa asiassa 13.8.2014 ja 28.11.2014. Edellisissä lausunnoissa esitetyt näkökohdat ovat tulleet kiitettävästi huomioiduiksi nyt lausunnolla olevan esityksessä, joka on merkittävästi parempi kuin edellinen vuonna 2014 annettu ehdotus:

- Edellisestä ehdotuksesta poiketen nyt annetussa esityksessä suomalaisille osakkeenomistajille sallitaan hallintarekisteröinti sekä yksilöityjen että ns. laaritilien muodossa. Kuten Keskuskauppakamari on aiemmassa lausunnossaan tuonut esille, tämä on kustannustehokkuuden näkökulmasta keskeinen elementti ja siten parannus edelliseen ehdotukseen nähden.
- Yleisöjulkisuus ehdotetaan toteutettavaksi Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) ylläpitämän erillisen julkisen omistusrekisterin avulla. Julkisen omistusrekisterin tietojen ylläpito ehdotetaan toteutettavaksi kyselyperiaatteella aiemmin ehdotetun jatkuvan ja säännöllisen tietojen päivityksen sijaan. Kuten Keskuskauppakamari on jo aiemmassa lausunnossaan tuonut esille, tämä on ratkaisuna kustannustehokkaampi.
- Edellisestä ehdotuksesta poiketen yleisöjulkisuuden toteuttamisesta aiheutuneita kustannuksia ei ehdoteta kohdistuvaksi arvopaperin Suomessa liikkeeseenlaskeneisiin yhteisöihin. Kuten Keskuskauppakamari on aiemmissa lausunnoissaan todennut, tällä on ratkaiseva merkitys paitsi pörssiyhtiöille välittömästi aiheutuvien kustannusten kannalta, myös säilytysmallien välisen kilpailun ja markkinoiden kustannuskehityksen kannalta. Ratkaisu mahdollistaa myös kustannusten kohdistamisen niihin tahoihin, jotka hyödyntävät julkiseen rekisteriin kerättyjä tietoja.
- Esityksessä on tarkennettu suomalaisten yhtiöiden asemaa tilanteessa, jossa näiden liikkeeseenlaskemia arvopapereita säilytetään ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa.

Keskuskauppakamari pitää edellä mainittuja muutoksia olennaisina ja perusteltuina. Keskuskauppakamari kannattaa nyt annettua esitystä.

YLEISÖJULKISUUDESTA JA VIRANOMAISJULKISUUDESTA

Valtiovarainministeriö on lausuntopyynnössään toivonut kannanottoja erityisesti ehdotuksiin osakeomistusten yleisöjulkisuuden turvaamisesta ja viranomaisten tiedonsaannin turvaamisesta.

Keskuskauppakamari katsoo, että yleisöjulkisuus on pidettävä täysin erillään viranomaisten tietojensaantioikeudesta, kuten esityksessä on tehty. Keskuskauppakamari pitää viranomaisten tietojensaantioikeuksien turvaamista tärkeänä ja suhtautuu harmaan talouden torjuntaan vakavasti. Harmaan talouden torjuntaa tulee kuitenkin harjoittaa vastuullisesti viranomaistoimin. Viranomaisten tietojensaantioikeus kuuluu viranomaisten toimivaltaan, jota koskee myös viranomaisvastuu.

Viranomaisvalvonta ei rajoitu suomalaisten pörssiyhtiöiden osakkeiden säilytykseen, eikä valvontaa voida siten kehittää lähtökohdista, joissa suomalaisten pörssiyhtiöiden osakkeiden säilytykselle asetettaisiin erilaiset vaatimukset kuin muille sijoituskohteille. Viranomaisten riittävä tietojen saanti voidaan kansainvälistyneessä toimintaympäristössä turvata ainoastaan viranomaisten kansainvälistä yhteistoimintaa kehittämällä. Keskuskauppakamari pitää esityksen lähtökohtia viranomaisten tietojensaannin osalta oikeina.

Yleisöjulkisuuden osalta Keskuskauppakamari katsoo, ettei osakeomistuksen julkisuudelle ole annettu riittäviä perusteluja ottaen huomioon, ettei viranomaisten tiedonsaanti ole millään tavalla riippuvainen yleisöjulkisuudesta ja sen toteutustavasta. Ehdotettua osakeomistuksen yleisöjulkisuutta on pidettävä poikkeuksena yleisempään yksityiselämän suojaan, jolloin suojan rajoittamista tulisi voida perustella. Koska omistuksen julkisuus lisäksi aiheuttaa perusteettomia kustannuksia arvopaperimarkkinoiden toiminnalle, Keskuskauppakamari katsoo, että yleisöjulkisuudesta tulisi ensisijaisesti voida luopua.

Niiltä osin kun omistuksen julkisuutta pidetään välttämättömänä, julkisuutta toteuttavien toimenpiteiden tulisi olla mahdollisimman kustannustehokkaita. Omistajatietojen yleisöjulkisuuden toteuttamiseksi on esitetty useita vaihtoehtoja. Esityksessä nyt ehdotettu sääntelymalli vaikuttaa Keskuskauppakamarin arvioissa sellaiselta, joka parhaiten mahdollistaa kustannustehokkaiden vaihtoehtojen kehittymisen suorarekisteröinnin rinnalle. Keskuskauppakamari kannattaa esitystä.

Ehdotuksessa julkisten omistustietojen ylläpidosta huolehtivat säilytyspalveluja tarjoavat säilyttäjäpankit sekä Patentti- ja rekisterihallitus, joille ehdotettu yleisöjulkisuus aiheuttaa toimintakustannuksia. Arvopaperit liikkeeseenlaskeneet yhtiöt eivät ole osallisina julkisen omistusrekisterin ylläpidossa. Keskuskauppakamari pitää tärkeänä nyt ehdotettua ratkaisua, jossa yhtiöille ei myöskään aseteta mitään velvollisuutta korvata rekisterin ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Leena Linnainmaa
varatoimitusjohtaja